

andet Land er slaaet ind paa, og som fører til Konsekvenser, der nødvendigvis maa skræmme.

Den Vej, vi hidtil have været inde paa lige over for denne Sygdom — som f. Eks. ved de skrofuløse Børn — det er den, at man fra Statskassens Side har støttet de private Bestræbelser. Paa den sidste Finanslov for Aaret 1900—1901 blev der med Hensyn til Tuberkulosen givet et Bidrag af 100,000 Kr., som før blev omtalt, til Opførelsen af et Sanatorium ved Vejle. Paa samme Finanslov blev der med Hensyn til de skrofuløse Børn ydet et Bidrag paa 55,000 Kr. til Opførelsen af et Sanatorium ved Juelsminde, og til Kysthospitalet paa Refsnæs blev der i Fortsættelse af tidligere Bevillinger bidraget til den aarlige Drift det ordinære Tilskud 15,000 Kr. og et ekstraordinært paa 10,000 Kr., altsaa tilsammen 25,000 Kr.; og det er jo rimeligt at Lovgivningsmagten vil fortsætte ad denne Vej og ikke være sparsommeligere med de Bidrag, den yder til andre slige ad privat Vej fremkomne Foranstaltninger, end den hidtil har været. Og det er den Vej, som i andre Lande følges, der der intet andet Land, saa vidt mig bekendt, hvor der bliver taget fat paa Sagen paa den Maade som det nu er foreslaaet i Lovforslaget, nemlig saaledes, at Kampen mod Tuberkulosen ved Opførelsen af Sanatorier lægges udelukkende i Statens Haand og udføres direkte for Statskassens Regning. Det var i hvert Fald ikke Tilfældet i 1898, fra hvilket Aar de seneste Oplysninger foreligge for mig, at noget andet Land var gaaet den Vej, som det foreliggende Lovforslag slaar ind paa.

I England er Sagen absolut privat uden Støtte; i Frankrig er det private Foranstaltninger, som af Staten have faaet et Mittel til at skaffe sig Penge, nemlig et Lotteri. I Tyskland er det jo, som det ogsaa blev fremstillet før, ikke Staten, der har oprettet alle disse 25 Folkesanatorier; det er Ulykkesforsikringselskaber og Sygekasser, og Staten tager kun sin Del, for saa vidt den selv er Part i disse Selskaber. Den enkelte Foranstaltning, som blev omtalt for Sveriges Vedkommende, var jo en stor og ædelmodig Selvsamfundsbeskatning — da Jubilæumsfonden af Kong Oscar blev skænket til et Sanatorium, var det jo ikke fra Statskassen, det gik —, og, hvad der var mig ubekendt, men hvad den sidste ærede Taler fremdrog, for Finlands Vedkommende var det ogsaa, saa vidt jeg for-

stod, Bidrag af den finske Stat til ad privat Vej oprettede Anstalter.

Her er Tale om noget andet, her er Tale om at oprette Anstalter for Statens Regning. Det er altsaa en ny Vej, som ikke hidtil er prøvet nogetsteds, og som har meget betydelige Konsekvenser i sig. Det kan nemlig ikke nytte, naar man først er inde paa denne Vej, at give en Begrænsning af en hvilken som helst Art med Hensyn til det Omfang, denne Statsvirksomhed skal have. Den maa nødvendigvis føres saa vidt, som Trangen er. Saa længe man staar lige over for private Foranstaltninger, som støttes af Staten, naar man akkurat saa vidt, som Pengene ere til Stede; Godgørenheden tager Initiativet, og til Godgørenheden kan der intet Retskrav stilles. Men naar Staten skal tage det i sin Haand, kan det ikke gaa an, at man siger til nogle: „I kunne ikke faa den Haand rakt, som vi række andre“, saa maa alle de, som have Trang til Haanden, nødvendigvis have samme Ret. Der er intet Punkt, hvor man kan standse, førend det Punkt, hvor Trangen er fyldestgjort. Saaledes er det jo gaaet med Hensyn til den ene store Sygdom, hvis Bekæmpelse Staten efter 1884 har taget i sin Haand alene, nemlig Sindssygen; man kan her ikke standse, førend Trangen er fyldestgjort.

Om nu ogsaa en saadan Foranstaltning som den, her er Tale om, kun fremtræder som en forholdsvis beskedene Begyndelse, saa er Spørgsmaalet: Hvad vil Foranstaltningen føre til? Hvor langt maa den udstrækkes, hvis den skal naa det Maal, som maa sættes, dersom det skal blive en direkte Statssag? Dette Spørgsmaal har været taget under alvorlig Overvejelse under min Forgænger. Der forelaa nemlig i 1898 et Andragende, som fremtraadte med al den Vægt, som Underskrivernes Betydning og Mængde nødvendigvis maatte give det, nemlig et Andragende fra den almindelige danske Lægeforening, støttet af en Befolkningsadresse med ca. 100,000 Underskrifter og støttet ved en udførlig Udtalelse fra den almindelige danske Lægeforenings Bestyrelse. Dette Andragende gik jo videre — jeg taler kun om Lungetuberkulosen — end det foreliggende Forslag. Det tog Opgaven helt op, saaledes som den maatte stilles, naar det skulde lægges i det offentlige Haand at gennemføre den, og det indbefattede tre Bestanddele, nemlig Oprettelsen af Sanatorier for de ubemidlede brystsyge, Plejestiftelser for de uheldbedelige og